

بررسی میزان تأثیرگذاری ظاهر آموزگاران بر یادگیری دانش آموزان

و همین لباس زیباست...

المیرا شاهان

یکی از عناصر تأثیرگذار در شکل دهی به شخصیت دانش آموزان، آراستگی معلمان در نخستین سال های تحصیل کودکان است. معلمان با انتخاب پوشش پسندیده و بهره مندی از رنگ های متنوع می توانند به سادگی توجه دانش آموزان را به خود معطوف کنند. همچنین، اثرگذاری آن ها بر دانش آموز و الگوگیری کودکان از آن ها - چه در حوزه آموزش و چه در حوزه پرورش - به مراتب بیشتر از زمانی است که به وضع ظاهری خود بی توجهند. دختر یا پسر دبستانی به معلمی علاقه مند و مشتاق تر است که رنگ های روشن و شاد می پوشد. معمولاً معلمانی که رنگ های تیره می پوشند، کمتر می توانند دانش آموزان را به خود جذب کنند. ائمه ی معصوم (علیهم السلام) نیز بر آراستگی تأکید و توجه کرده اند، چنانچه پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) در حدیثی، پوشیدن لباس نو و آراسته را موجب نیک نامی دانسته اند. در حدیث دیگری از امام صادق (ع) نیز چنین آمده است: «خداوند زیبایی و آراستگی را دوست دارد و از نپرداختن به خود و خود را ژولیده نشان دادن بدش می آید.» بنابراین، توجه معلمان و مسئولان مدارس به پوشش معلمان و وضعیت ظاهری آن ها شایسته است. هر چند به گفته ی ملاصدرا، آراستگی ظاهری دانش آموز نیز باعث ارتباط مؤثر تر معلم با شاگردش می شود.

اهمیت آراستگی آموزگاران

حتی عطر معلم‌ها در خاطرشان می‌ماند. پوشیدن لباس‌های رنگ روشن باعث ایجاد انگیزه در دانش‌آموز می‌شود. اما با لباس فرم معلمان موافق نیستیم، چون پوشش افراد بخشی از هویت آن‌هاست و این یک شکل بودن، خیلی از فرصت‌ها را از بین می‌برد؛ خصوصاً وقتی حرف از لباس فرم می‌شود، غالباً منظور لباسی رسمی و نه چندان زیباست. با این حال، بسیاری از مدارس با ارائه‌ی آیین‌نامه‌هایی به آموزگاران، با پوشش شاد و متنوع آن‌ها مخالفت می‌کنند و تنها لباس‌های تیره و رسمی را برای آنان مناسب برمی‌شمرند. از اداره‌ی آموزش و پرورش انتظار می‌رود به این موضوع رسیدگی کند.

و اما آراستگی چیست؟

هماهنگی رنگ‌های لباس، مثل هماهنگی رنگ مقنعه با شلوار، یا مانتو با شلوار، یا مانتو با کفش در بانوان آموزگار و هماهنگی رنگ کمر بند با کفش یا پیراهن با شلوار در آموزگاران مرد، و همچنین زدن عطر و همیشه خوشبو بودن، و مرتب بودن صورت و موها، از موارد آراستگی ظاهری هستند. معلمان باید لباس‌های پاکیزه و ترجیحاً روشن بپوشند و با کفش‌های واکس زده و تمیز به کلاس درس وارد شوند، چرا که در نخستین سال‌های تحصیل دانش‌آموزان، بعد از پدر و مادر معلمان الگوهای کودک هستند. البته آراستگی تنها به پوشش افراد محدود نمی‌شود، «تناسب اندام» آموزگاران نیز از نکاتی است که باید به آن پرداخت. معلمانی که به زیبایی اندام خود اهمیت نمی‌دهند، به‌خصوص آن‌ها که اضافه وزن دارند، در بعضی موارد نمی‌توانند به اندازه‌ی معلمان دیگر تأثیرگذار باشند. **رویا مرادی**، معلم پایه‌ی چهارم، می‌گوید: «معلم‌ها به دلیل اشتغالات ذهنی متعدد، اعم از ایجاد اختلال‌های آموزش و پرورش بر کارشان، مثل بخش‌نامه‌های مدام دستوری بی‌روح، ضعف اقتصادی و کار سنگین روزانه، شاید تلاش زیادی برای حفظ ظاهر خود نکنند. به‌علاوه، بعضی از آن‌ها فکر می‌کنند کودکان متوجه ظاهر نمی‌شوند. پس هر لباسی می‌توانند می‌پوشند». **مریم ملک‌آبادی**، آموزگار پایه‌ی اول، بر این باور است که: «شغل معلمی و به‌ویژه تدریس در دوره‌ی دبستان، در مقایسه با مشاغل دیگر، زمان و انرژی زیادی از معلمان می‌گیرد. بنابراین، ممکن است بسیاری از آن‌ها فرصت شرکت در کلاس‌های ورزشی را پیدا نکنند. خیلی از ما معلم‌ها، زمانی که در خانه هستیم نیز به تصحیح برگه‌های دانش‌آموزان مشغول می‌شویم و وقت رسیدگی به ظاهر خود را نداریم». بنابراین، خوب است که مدارس یا آموزش و پرورش امکاناتی برای معلمان فراهم کنند تا آن‌ها بتوانند در کنار زمانی که برای چگونگی آموزش به دانش‌آموزان اختصاص می‌دهند، وقتی را هم صرف زیبایی ظاهری خود کنند تا کودکان از طراوت آموزگارشان بهره‌مند شوند و با انگیزه و نشاط بیشتری در کلاس درس حضور یابند. از سوی دیگر، استخدام معلمان جوان و پرنشاط می‌تواند به رابطه‌ی شاگرد و آموزگار صمیمت بخشد و دانش‌آموز را به آموختن علاقه‌مندتر کند.

این روزها، با گسترش صنایع و شرکت‌ها، آراستگی از عوامل اثرگذار در تولید، جذب مشتری و بهره‌وری بیشتر است. این موضوع در تعریف گسترده‌تری با عنوان «نظام آراستگی» جای می‌گیرد که پاکیزگی و بهداشت از آن جمله‌اند. آنچه از این مطلب به دست می‌آید، میزان اهمیت نظم و زیبایی ظاهری در تکنولوژی است که بازدهی کارکنان را بیشتر می‌کند. علاوه بر این، بسیاری از شرکت‌ها، نوع پوشش و ظاهر تعریف شده‌ای را برای کارکنان خود تعیین می‌کنند که از این طریق مشتری در نظر اول یا در طول مرادفات خود با آن شرکت، نگاه مثبت و توأم با آرامشی نسبت به آن محیط پیدا می‌کند. در سطح سنی پایین‌تر و در حوزه‌ی تحصیلات ابتدایی نیز این موضوع جای بحث دارد. کودک دانش‌آموز بیش از فرد بزرگسال از حواس خود بهره می‌گیرد و دقت بصری او در مقایسه با پدر و مادرش بیشتر است. بنابراین، همواره به آموزگاران توصیه می‌شود، به‌خصوص در نگاه اول و روزهای ابتدایی تدریس، از نظر ظاهری آراسته باشند، زیرا پوششی که در آستانه‌ی آشنایی با دانش‌آموز برمی‌گزینند، تا همیشه در ذهن کودک باقی می‌ماند.

نقش مدارس در آراستگی

چندی پیش، **زهرا مظفر**، معاون فرهنگی و هنری اداره‌ی کل آموزش و پرورش، به طرحی که در برخی از دبستان‌های استان گیلان به اجرا در آمد اشاره کرد. در این طرح برای بانوان آموزگار لباس یکسانی طراحی شده است. این طرح اگر چه در نگاه اول مطلوب به‌نظر می‌رسد، اما نتایج خوبی به‌دنبال نخواهد داشت. با اجرای این طرح در مدارس، پس از مدتی، ظاهر معلمان برای دانش‌آموزان تکراری می‌شود و جذابیت ندارد. **احمد رضا رضایی**، آموزگار پایه‌ی دوم، در این باره می‌گوید: «زیبایی و زیبایوشی معلم تأثیر زیادی بر ارتباط او با دانش‌آموز دارد و این ارتباط محبت‌آمیز می‌تواند موجب تأثیرپذیری بیشتر کودک شود. اما لباس فرم را نه تنها برای معلم، که برای دانش‌آموز هم نمی‌پسندم. چون تفاوت‌های فردی و خلاقیت را می‌پوشاند و دل‌مردگی ایجاد می‌کند».

فاطمه فهیمی، معلم پایه‌ی سوم

دبستان نیز، با پوشیدن لباس فرم در

مدرسه موافق نیست و می‌گوید:

«دانش‌آموزان به زیبایی

ظاهری معلم‌هایشان

توجه می‌کنند؛